

ЛУКОМСЬКИЙ А. О.,
студент
(Дніпропетровський
гуманітарний університет)

РИБЦЬКИЙ С. Б.,
старший викладач кафедри
загально-правових дисциплін
(Дніпропетровський
гуманітарний університет)

ПРОБЛЕМАТИКА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТОРГОВЕЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ У ГЛОБАЛЬНІЙ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

У статті розглядається проблематика адміністративно-правового регулювання у сфері забезпечення здійснення торговельних операцій у мережі Інтернет та шляхи її подолання.

Ключові слова: електронна комерція (Е-комерція), глобалізація, е-магазин, е-аукціон, транзакція, соціальна мережа, е-маркетинг, електронний підпис, правовий нігілізм, інформаційне право, веб-ресурс.

В статье рассматривается проблематика административно-правового регулювання в сфері забезпечення здійснення торговельних операцій в мережі Інтернет и пути ее преодоления.

Ключевые слова: электронная коммерция (Е-коммерция), глобализация, е-магазин, е-аукцион, транзакция, социальная сеть, е-маркетинг, электронная подпись, правовой нигилизм, информационное право, веб-ресурс.

In the article the problems of administrative and legal regulation in the sphere of realization of trading on the Internet and ways to overcome it.

Key words: electronic commerce (E-commerce), globalization, e-shop, e-auction, transactions, social networking, e-marketing, e-signature legal nihilism, information law, web resource.

Вступ. У сучасному глобалізованому світі мережа Інтернет як соціальне явище використовується людством для найрізноманітніших потреб, від розважальної сфери діяльності до ведення бізнесу, від інформативного джерела до обміну цією ж інформацією.

Проте варто виділити такий вагомий недолік глобальної мережі, як недостатність правового регулювання в сфері електронної комерції.

Постановка завдання. Метою статті є виявлення шляхів подолання цієї проблеми. Додаткове завдання – дослідження національної проблематики адміністративно-правового регулювання у сфері забезпечення здійснення торговельних операцій у мережі Інтернет.

Результати дослідження. Міжнародна спільнота виробила досить великий масив нормативно-правового підґрунтя для регулювання цієї сфери діяльності. Серед таких надбань та першооснов – прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН Типовий закон «Про електронну торгівлю» від 25 травня 2007 р. (так званий Типовий закон ЮНСІТРАЛ). Цей закон став першим кроком на шляху встановлення порядку у сфері електронної комерції. Саме цим правовим актом визначаються основні поняття у цій сфері діяльності, а саме: «елек-

тронний документ», «електронний документообіг», «електронний підпис», «автор електронного документа», «інформаційна система». Наступним етапом стала прийнята у 1998 р. Директива Європейського Союзу (далі – ЄС) «Про деякі аспекти електронної торгівлі на внутрішньому ринку». У порівнянні з Типовим законом ЮНСІТРАЛ ця Директива ЄС вже більше розширила коло правового регулювання торгівлі у мережі Інтернет, а саме надала комплекс норм, які детальніше регулюють окремі аспекти електронної торгівлі [1].

Отже, можна дійти висновку, що у світі ведеться активна політика щодо управління та оподаткування електронної комерції.

В Україні з кожним роком зростає кількість користувачів інтернет-магазинів та інтернет-аукціонів, що неодмінно приводить до зростання кількості представників бізнесу в мережі Інтернет, а це, у свою чергу, дає тягар для правового регулювання.

Національне законодавство дуже мало приділяє уваги електронній торгівлі, що можна простежити за кількістю нормативно-правових актів (далі – НПА) щодо цієї сфери діяльності. Серед таких НПА, на які варто звернути увагу, можна виокремити такі: Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22 травня 2003 р., який визначає поняття електронного документа та електронного документообігу, закріплює світові тенденції щодо визнання юридичної сили електронного документа, вказує на права та обов'язки суб'єктів електронного документообігу, їх відповідальність; закон України «Про Національну програму інформатизації» від 4 лютого 1998 р. Цей закон визначає стратегію розв'язання проблеми забезпечення інформаційних потреб та інформаційної підтримки соціально-економічної, екологічної, науково-технічної, оборонної, національно-культурної та іншої діяльності у сферах загальнодержавного значення [3].

Отже, з усього вищезгаданого слід зробити висновок, що в Україні слабо розвинутий інститут інформаційного права, а це, у свою чергу, призводить до падіння авторитету державної влади з боку користувачів мережі Інтернет та до породження інтернет-шахраїв, які користуються прогалинами у праві.

Ці нормативно-правові акти дають лише поверхнєве визначення та сутність торгівлі в мережі Інтернет, але ні правовий статус, ані гарантія якості проданої продукції, ні відповідальність сторін в них не визначається. Суттєвим показником також є те, що навіть у кодифікованих правових документах не регламентується питання електронної торгівлі. Кодекс про адміністративні правопорушення лише поверхнєво згадує про порушення умов розповсюдження ліцензійних об'єктів інтелектуальної власності, а про торгівлю в Інтернеті зовсім не згадується.

Спроби створення закону, який би регулював комерцію, були прийняті у 2013 р. у проекті закону України «Про електронну комерцію». Розробкою документа займалася група народних депутатів, серед яких – Ольга Белькова, Наталія Агафонова, Оксана Продан, Павло Розенко, Олександр Мочков та Валерій Карпунцов. Законопроект викликав бурхливі дискусії у «великих» гравців ринку. Цей законопроект повинен був стати основою для проведення електронної комерції. Як зазначає один із ініціаторів законопроекту Ольга Белькова, «сьогодні електронна комерція – одна із небагатьох галузей в Україні, яка щорічно показує ріст на 35–40%». Документ передусім має на меті визнати електронні угоди рівними з письмовими документами. Інакше кажучи, такий договір прирівнюється за правовими наслідками до всіх інших способів укладання угоди.

Українська торговельна інтернет-індустрія потребує цього закону, тому що кількість обдурених через інтернет-магазини людей росте, кількість магазинів теж зростає. Можна зробити порівняльний аналіз кількості новостворених ринкових платформ мережі Інтернет в Україні та у світі. Для цього звернемося до статистичного графіка.

Отже, з наведеного графіка видно, що Україна знаходиться в топ-рейтингу держав усього світу з електронної комерції. З цього випливає, що українці є досить активними інтернет-користувачами у сфері торгівлі, а тому для більш ефективного використання інтернет-магазинів України держава повинна сприяти маркетингу в мережі Інтернет, для чого першочергово необхідно розробити нормативно-правову базу для регулювання торгівлі у глобальній мережі Інтернет.

Компанія IAB за підтримки Яндекс (пошукової системи) провела дослідження Mediascore Europe, яке мало дати відповідь на запитання, для чого використовують Інтернет українці, з яких пристроїв вони виходять у мережу та як на їхню поведінку впливають соцмережі. Дослідження проводилось паралельно в 28 європейських країнах. Результати цього дослідження дають змогу зробити висновки щодо поведінки потенційних покупців у електронному середовищі та визначитися із формуванням логістичної політики просування продукції не лише на вітчизняному ринку. Крім того, результати цього ж дослідження свідчать, що українська аудиторія, на відміну від європейської, ще не надто втомилася від активності брендів у соціальних мережах, тому більше підпадає під їхній вплив. Наприклад, 49% українців імовірно придбають товар того бренду, за яким вони слідкують у соцмережі, ніж якогось іншого [5].

[електронний ресурс: <http://hub.kyivstar.ua/?p=13562>]

Для розвитку електронної торгівлі необхідна конкуренція, що ж для цього потрібно?

Насамперед повинні бути впроваджені стандарти щодо демонополізації інтернет-ресурсів в сфері маркетингу шляхом створення законодавчої бази. Оскільки такі інтернет-монополісти, як Rozetka.ua, Prom.ua та деякі інші захопили сферу торгівлі в Україні, то немає можливості розвиватися меншим магазинам, а якщо вони й з'являються в глобальній мережі, то рано чи пізно їх «поглинають» вищезгадані корпорації.

До чого ж може призвести недбале ставлення держави до діяльності у сфері електронної комерції?

Наслідки можуть бути найрізноманітнішими, серед них можна виокремити:

1) падіння довіри покупців (користувачів) до продавців через зростання рівня кіберзлочинності;

2) породження правового нігілізму у представників е-комерції;

3) неможливість контролю (з боку держави) за діяльністю всієї маркетингової індустрії в Україні.

Як визначає професор юридичних наук Ю.А. Ведерніков, правовий нігілізм – це заперечення соціальної цінності права, свідоме ігнорування вимог закону, різко критичне ставлення до вимог дотримання права та поваги до нього [7].

Тобто можна прийти до логічного висновку, що представники е-комерції свідомо ігнорують вимоги закону, не поважають право як таке та взагалі заперечують цінності права. Але вони це роблять через те, що бракує правового регулювання у сфері їхньої діяльності, тому їм самим доводиться створювати правила користування своїм інтернет-ресурсом. Наприклад, найбільший в Україні е-аукціон Аукро (aukro.ua) встановив свої правила захисту прав споживачів: якщо покупець купив товар вартістю менше 5000 грн. і при цьому продавець йому не надіслав цей товар, то адміністрація Аукро гарантує повернення цих грошей покупцеві. Але це якщо менше 5000 грн., а якщо більше, то ці ризики вже бере на себе покупець.

А останній пункт визначається тим, що кількість е-магазинів росте і проконтролювати усю їх діяльність досить важко для держави, тому їй необхідно застосувати усі можливі методи та способи забезпечення контролю за цими веб-ресурсами.

Я вважаю, що доцільно з боку держави провести такі ді:

1) створити нормативно-правову базу, що забезпечує належне функціонування ринкового простору в мережі Інтернет;

2) створити програмне та апаратне забезпечення для державного аудиту та контролю за фінансовими транзакціями між суб'єктами цивільних правовідносин. Установити Єдиний державний реєстр інтернет-магазинів та аукціонів України;

3) реально застосувати Закон України «Про електронний цифровий підпис» до маркетингових відносин осіб, що здійснюють торгівлю діяльність в мережі Інтернет, заради ідентифікації особи та захисту від кіберзлочинності;

4) перейняти досвід держав ЄС із питання адміністративно-правового регулювання електронної комерції, що, у свою чергу, покращило б умови євроінтеграції України з ЄС та створило б такі умови для розвитку інтернет-маркетингу, як у країнах Західної Європи.

Висновки. Отже, у глобалізованому та інформаційному світі ХХІ ст. ніяк не можна ізолюватися від будь-яких операцій у глобальній мережі Інтернет, що неодмінно призводять до певних суперечностей між людьми. Щоб урегулювати ці суперечності, держава повинна всіма способами цьому сприяти, оскільки саме державна влада має характерну ознаку, як державне управління та контроль над усіма суб'єктами державної влади.

Аналізуючи наше законодавство, можна помітити, що ним не встановлений порядок здійснення операцій купівлі-продажу в Інтернеті, при цьому для компаній, які цим займаються, обов'язково є сплата податків на загальних підставах за розміщення, рекламу та продаж товарів. Однак порядок сплати цих платежів також не є достатньо визначеним і таким, що не викликає питань. Таким чином, виникає низка запитань до податкових служб: на підставі чого вони нараховують компаніям податки, які ставки застосовують та якою, врешті-решт, є сама база оподаткування.

Правом України цей порядок взаємодії недостатньо врегульовано, і залишається лише здогадуватись, як це відбувається, адже величезна кількість організацій, що займаються зароблянням грошей саме у такий спосіб, намагаються обійти законодавство з урахуванням його недосконалості.

Список використаних джерел:

1. Платіжні системи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pidruchniki.com/15950210/finan...>
2. Юридична Газета. – 2013. – № 35–36. – С. 34–35.
3. Закон України «Про Національну програму інформатизації» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/7...>
4. Шість головних тез проекту про електронну комерцію, Liga.net, коментар Дмитра Гадомського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://juscutum.com/uk/content/%D1%88...>
5. Саваневський М. Традиційні медіа vs Інтернет в Україні [Електронний ресурс] / М. Саваневський // Watcher. – 12 липня 2012 р. – Режим доступу: <http://watcher.com.ua/2012/07/12/trad...>

6. Новини ТСН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tsn.ua/ukrayina/shahray-zder-z...>

7. Теорія держави і права: навчальний посібник – Ведерніков Ю.А., Папірна А.В. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pidruchniki.com/16400116/pravo...>

МАЗУРИК С. В.,
аспірант кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права
(Тернопільський національний
економічний університет)

УДК 347.963

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ

У статті автором проаналізовано поняття, сутність та зміст інформаційної безпеки в органах прокуратури України. Автор виокремив правові та технічні засоби забезпечення інформаційної безпеки в органах прокуратури та проаналізував інфраструктуру сучасної інформаційної безпеки прокуратури. За результатами дослідження стану нормативно-правового регулювання безпеки в органах прокуратури автор запропонував виокремити інформаційну безпеку в самостійний напрям прокурорської діяльності.

Ключові слова: органи прокуратури, інформаційна безпека, загрози інформаційної безпеки, інформаційна інфраструктура, персональні дані, засоби захисту інформації.

В статье автором проанализированы понятие, сущность и содержание информационной безопасности в органах прокуратуры Украины. Автор выделил правовые и технические средства обеспечения информационной безопасности в органах прокуратуры и проанализировал инфраструктуру современной информационной безопасности прокуратуры. По результатам исследования состояния нормативно-правового регулирования безопасности в органах прокуратуры автор предложил выделить информационную безопасность в самостоятельное направление прокурорской деятельности.

Ключевые слова: органы прокуратуры, информационная безопасность, угрозы информационной безопасности, информационная инфраструктура, персональные данные, средства защиты информации.

In the article author researches the concept and content of information security in the Prosecutor's Office of Ukraine. The author defines the legal and technical means of information security of the prosecution and reviews the infrastructure of modern information security prosecutor. The author proposes to distinguish information security in a separate area of prosecution.

Key words: prosecution, security of information, threats to information security, information infrastructure, personal data protection information.

